

Nguyễn Xuân Phước, cánh hạc vừa bay

Trần Trung Đạo

- Mặt hồ Irving buổi trưa im vắng chợt nghe như có tiếng chim bay. Vâng, cánh hạc Nguyễn Xuân Phước vừa từ già chúng ta hôm nay 22 tháng 6, 2015.

Nguyễn Xuân Phước, người cha thân yêu của Rebecca Bội Anh và Matthew Mạnh Tường Nguyễn, luật sư, nhà tranh đấu cho nhân quyền và người bạn thân thiết của rất nhiều người Việt trong nước cũng như đang sống khắp năm châu vừa qua đời sau hơn một năm chiến đấu với căn bệnh ung thư máu ngặt nghèo.

Nguyễn Xuân Phước sinh ngày 26 tháng 1, 1954 tại Khánh Bình, một làng nhỏ rất đẹp nằm bên bờ sông Thu Bồn, thuộc quận Quế Sơn, tỉnh Quảng Nam, Việt Nam.

Anh sinh ra và lớn lên trong gia đình kính Chúa và có niềm tin sâu xa vào ân điển cứu độ của Chúa Cứu Thế. Thân phụ anh, Cố Mục sư Nguyễn Xuân Ba, là một trong những Mục sư đầu tiên của đạo Tin Lành tại Việt Nam. Các anh của anh cũng đều là Mục sư, gồm có Mục Sư Nguyễn Xuân Hồng, cố Mục sư Nguyễn Xuân Hà, Mục sư Nguyễn Xuân Đức, Mục sư Nguyễn Xuân Bình và Mục sư Nguyễn Xuân Sơn.

Nguyễn Xuân Phước tốt nghiệp Trung Học Petrus Ký niên khóa 1972 và du học tại Hoa Kỳ trong cùng năm. Anh được UC Berkeley nhận và tốt nghiệp Cử nhân Kinh Tế tại đại học danh tiếng này vào năm 1978. Sau một thời gian làm việc tại Đông Nam Á, anh trở lại Mỹ để học Luật tại Rutgers University và tốt nghiệp Tiến Sĩ Luật Khoa (Doctor of Jurisprudence) năm 1996. Đầu năm 1997, anh mở văn phòng luật sư tại Dallas.

Ngoài khả năng chuyên môn, Nguyễn Xuân Phước dành thời gian và công sức để đóng góp vào các đề án nhân quyền dân chủ cho Việt Nam. Anh tích cực yểm trợ cho phong trào “kết nghĩa dân chủ” và các “Ủy Ban Yểm Trợ Dân Chủ Quốc Nội” tại hải ngoại. Anh góp phần sáng lập nhiều tờ báo và cố vấn luật pháp cho nhiều đoàn thể tại Dallas. Anh là cây bút thường xuyên về các vấn đề luật pháp cho các báo tại Dallas, giải đáp các thắc mắc về luật pháp cũng như tham gia Diễn Đàn Văn Hóa Lịch Sử trên đài phát thanh.

Trong quan hệ quốc tế, Nguyễn Xuân Phước và các bạn anh đã đi nhiều nơi tại châu Âu như Tiệp Khắc, Ba Lan, Hungary để học hỏi kinh nghiệm phục hưng đất nước sau CS. Tại Á Châu, anh đến Miến Điện, Thái Lan, Nam Hàn, Philippines, Singapore. Tại Nam Hàn, anh đã làm việc với các thành viên của lãnh tụ đối lập Kim Dae-jung, người sau đó trở thành Tổng thống Đại Hàn nhiệm kỳ 1998-2003. Riêng tại Miến Điện, anh đã tìm cách liên lạc các thành phần dân chủ thuộc đảng Liên minh Dân tộc Dân chủ (National League for Democracy) đối lập của bà Aung San Suu kyi khi bà còn bị tù. Sau khi bà

Aung San Suu kyi được tự do, năm 2013, Nguyễn Xuân Phước đã trở lại Miến Điện lần nữa trong nỗ lực vận động dân chủ cho Đông Nam Á trong đó có Việt Nam.

Từ 2005 trở về sau, Nguyễn Xuân Phước đã đệ trình hàng loạt danh sách tù nhân lương tâm đang bị CS giam giữ tại Việt Nam lên Ủy Ban Nhân Quyền Liên Hiệp Quốc.

Trong lãnh vực tin học, mặc dù không phải là chuyên viên điện toán, anh đã tự học các phương pháp xây dựng trang mạng khi kỹ thuật Mạng lưới Toàn cầu hình thành vào cuối thập niên 1990. Nguyễn Xuân Phước cũng là một trong những người đầu tiên mở rộng chiến dịch vận động chữ ký qua phương pháp Internet.

Trong quan điểm chính trị, Nguyễn Xuân Phước có một lập trường Quốc Gia Dân Tộc và Dân Chủ ôn hòa nhưng dứt khoát. Trong tiểu luận xuất sắc viết nhân dịp 30-4 2004, anh khẳng định:

“Đảng Cộng Sản Việt Nam đã biến đất nước thành một nhà tù vĩ đại. Hơn 300.000 quân cán chính Việt Nam Cộng Hoà đã bị giam giữ vô hạn định. Đây là thảm họa lịch sử mà cái tàn ác của vua Gia Long khi ngài trả thù nhà Tây Sơn cũng không thể nào so sánh được. Và suốt lịch sử 5000 năm của dân tộc cũng không có một thời đại nào có cuộc trả thù khủng khiếp như thời kỳ Cộng Sản thống nhất đất nước... Cộng Sản là hiểm họa lớn nhất của loài người từ trước đến nay” và anh khẳng định chỉ có *“tính hợp pháp của nhà cầm quyền là điều kiện tiên quyết và là nhu cầu cấp bách để xây dựng một nền chính trị dân bản bền vững. Và nền chính trị dân bản bền vững là nền tảng để mở ra thời đại phục hưng dân tộc, làm bộ phận cho giai đoạn cất cánh về kinh tế toàn dân và để bảo đảm sự toàn vẹn lãnh thổ.”*

Về tương lai dân tộc, Nguyễn Xuân Phước ôm ấp một *“Giấc Mơ Việt Nam”*:

“Mỗi lần đến ngày 30 tháng Tư là một cơ hội để chúng ta suy nghĩ về những thất bại lịch sử và để mơ đến “Giấc Mơ Việt Nam”. Để từ những nơi xa xôi trên trái đất đến những trung tâm vận động phục hưng dân tộc ngay tại trong nước, mọi người Việt đều phải cùng nhau chia sẻ một viễn tượng về sinh mệnh dân tộc và hướng đi tới của đất nước. Từ đống tro tàn của lịch sử, những con phượng hoàng sẽ cùng nhau cất cánh. Từ đó, mọi người Việt sẽ cùng nhau tái tạo một nước Đại Việt mới, một tổ quốc Đại Việt của thời đại 2000 với không gian Việt trải dài khắp nơi trên thế giới, một tổ quốc của mọi người mang dòng máu và văn hoá Việt không phân biệt chính kiến, tôn giáo hay bất cứ một quá khứ chính trị nào.”

Nguyễn Xuân Phước yêu nước Việt và yêu lịch sử dân tộc Việt. Anh không những dành nhiều thời gian để học sử, viết về lịch sử Việt Nam mà còn sống với các sự kiện lịch sử. Khoảng đầu năm 2000, xúc động khi được đọc về hành trình tỵ nạn của Hoàng Tử Lý Long Tường, anh đã đến tận Nam Hàn để thăm hỏi ông Lý Xương Căn, trưởng tộc của họ Lý tại Nam Hàn. Buổi gặp gỡ gia đình họ Lý đã củng cố niềm tin trong anh về Việt Tinh như anh nhắc lại sau đó:

“Điều tôi biết chắc chắn là qua câu chuyện của dòng họ hoàng tử Lý Long Tường, chúng ta thấy rằng, Việt tinh vẫn tồn tại qua không gian và thời gian. Và tôi tin rằng một ngày không xa, tinh thần Việt ấy sẽ được phục hưng trên đất nước chúng ta. Ngày ấy tổ quốc Đại Việt sẽ hồi sinh. Ngày ấy Thăng Long và Sài Gòn sẽ phải được trả lại cho dân tộc và lịch sử. Và tôi tin rằng ngày ấy sẽ không có một đảng phái, một tôn giáo nào, một cá nhân nào chiến thắng, mà chỉ có dân tộc Việt là kẻ chiến thắng”.

Truyền thống văn hóa, các bài học lịch sử và khí tiết của các anh hùng dân tộc như Nguyễn Trãi, Đặng Dung luôn là niềm thôi thúc để anh nghiên cứu và sáng tác. Anh viết không nhiều nhưng những tiểu luận văn hóa, chính trị, lịch sử của anh cho chúng ta thấy niềm tin vào lịch sử dân tộc của anh vô cùng sâu đậm. Dưới đây là 10 tiểu luận tiêu biểu của Nguyễn Xuân Phước đã được phổ biến rộng rãi trên internet:

- Bách Việt trong lòng Đại Việt
- Nhân ngày 30-4 xem lại bài học thống nhất đất nước
- Từ Phan Liêu, Đặng Dung đến Nguyễn Trãi, tâm sự của một thế hệ.
- Bàn về hai chữ văn minh
- Bài học phục hưng dân tộc
- Những nghịch lý lịch sử của thế kỷ 20 và hành trình đi tìm tính chính thống lịch sử ở thế kỷ 21
- “Máu ta từ thành Văn Lang dồn lại...”
- Một số vấn đề pháp lý quanh hiệp định biên giới Việt-Trung.
- Xét lại giá trị pháp lý và tính chính thống của Hiến Pháp Việt Nam hiện nay
- Thân Thanh Triều nên mất nước.

Nick trên internet của Nguyễn Xuân Phước là Ngàn Cánh Hạc. Anh Đỗ Thành Công, bạn của Nguyễn Xuân Phước viết bài thơ Ngàn cánh hạc tặng anh và đọc cho anh nghe bên giường bệnh trong lần ghé thăm đầu tháng 5, 2015:

*ngàn cánh hạc
chiều chưa tắt nắng
dậy mà nghe
Nguyễn Trãi bình Ngô*

*chí ta lớn
sao trời không thương
đường đoạn trường
thôi đưa nhau rồi*

*ly khách xa
buồn như muốn khóc
hôm qua trăng sáng
Đặng Dung ơi*

*ly khách đi
về đâu khách ơi*

*lòng ai thôi cũng
nát tơ bời*

*vỗ tay cho
hết đời nhân thế
chờ ta mà cạn
chén ly bôi.*

Nguyễn Xuân Phước là một người khiêm cung, đơn giản. Ngoài một số bạn cùng chí hướng, ít ai nghe anh nói về mình. Đa số người quen chỉ biết một Nguyễn Xuân Phước hồn nhiên, vui tính và hiếu khách. Khi cần phải tự giới thiệu, anh thích khoe cách nấu phở rất ngon, cách làm bánh tét dân chủ [Phước dự tính làm bánh tét bán để lấy tiền giúp cho thân nhân những đồng bào đang bị CS giam tù nên gọi là bánh tét dân chủ trong mỗi dịp Tết] rất nghề hơn là những đóng góp của anh cho tiến trình dân chủ Việt Nam về nhiều mặt, bao nhiêu công sức anh đã đổ ra, bao nhiêu nơi anh đã đến, bao nhiêu tháng năm anh đã miệt mài.

(Bánh tét do Nguyễn Xuân Phước gói và nấu)

Nguyễn Xuân Phước có tấm lòng luôn rộng mở. Căn nhà của anh bên bờ hồ Irving là địa điểm gặp gỡ giữa các nhà hoạt động, nhà văn, nhà thơ có khuynh hướng dân chủ có dịp ra nước ngoài, lãnh đạo các tổ chức, đoàn thể đấu tranh dân chủ tại hải ngoại và là địa điểm sinh hoạt thường xuyên của giới văn nghệ sĩ trong vùng cũng như từ khắp nơi, kể cả trong nước, khi đến viếng thăm thành phố Dallas.

Anh là người yêu âm nhạc, văn, thơ, thích hát, thích đàn. Khi được yêu cầu, anh thường hát nhạc phẩm Giọt nước có biết mình là sông của Khúc Lan:

.....

*Giọt nước có biết mình là sông, nhưng sông vẫn chảy
Ngọn cỏ có biết mình về nguồn, đâu lời khóc than
Giọt nước có biết mình là mây, mây sao chưa nổi
Giọt nước hóa kiếp mình vào đời, dù dặm trường xa xôi....*

"Lời khóc than" hay những lời tiên tri dành cho số phận của một áng mây chưa kịp thành mưa tẩm mát quê hương đã vội "hóa kiếp mình vào đời" trên quê người, đất lạ.

(Nguyễn Xuân Phước hát Giọt nước có biết mình là sông)

Từ mái hiên của căn nhà không cao sang, rộng lớn nhưng đầy kỷ niệm của Nguyễn Xuân Phước, nhà thơ Nguyễn Xuân Thiệp đứng nhìn những giọt mưa nhỏ xuống mặt hồ. Cuộc đời của một người bạn nhỏ thân thương đang tan dần trước mắt anh như thế. Nhà thơ không nói ra nhưng trong lòng anh và trong lòng bạn hữu của Nguyễn Xuân Phước đều biết một cuộc chia tay sắp sửa xảy ra. Đêm đó nhà thơ Nguyễn Xuân Thiệp viết bài thơ Mưa Xám như một lời từ giã:

.....

*mưa xám
giăng. giăng. qua đời tôi. đời bạn. và còn những ai nữa. hờ em
như chiều qua
mưa xám lạnh mặt hồ. ngôi nhà ở irving. của nguyễn xuân phước*

tôi ngồi nhìn
mặt trời
nói lời từ giã
adieu.

(Chiều mưa trên hồ Irving sau nhà Nguyễn Xuân Phước)

Vâng, cuộc đời vốn là những adieu, nhưng nếu còn nhớ Nguyễn Xuân Phước, xin hãy nhớ đến anh trong những lần hạnh ngộ.

Cố Tổng thống Abraham Lincoln có lần đã nói, đại ý “*Cuối cùng, điều quan trọng không phải bạn đã sống được bao nhiêu năm mà là ý nghĩa cuộc sống của bạn trong những năm tháng ấy*” (In the end, it’s not the years in your life that count. It’s the life in your years). Nguyễn Xuân Phước chỉ sống 61 năm nhưng 61 năm dâng hiến cho quê hương, đất nước. Anh đã sống nhiều hơn so với bao nhiêu người có tuổi tác cao hơn.

Cánh hạc Nguyễn Xuân Phước vừa bay nhưng sẽ không xa khuất bên kia bờ ước vọng mà như vẫn còn đây soi bóng dưới mặt hồ Irving. Mai này, bạn bè anh có thể không còn dịp trở lại căn nhà đẹp đó nữa nhưng mùi phở thơm, tiếng đàn và giọng Quảng Nam của Phước nghêu ngao “*Giọt nước có biết mình là sông nhưng sông vẫn chảy*” sẽ còn vang vọng mỗi đêm. Tất cả còn đó và sẽ mãi mãi còn trong mỗi trái tim người.

Những người thân yêu của Nguyễn Xuân Phước ơi, đừng khóc cho giờ chia tay hôm nay mà hãy cùng cười hồn nhiên và vui tính với anh. Xin dành những giọt nước mắt đó cho “ngày đoàn viên dân tộc, ngày hội lớn tự do dân chủ trên quê hương, ngày phục hưng của dòng giống Đại Việt anh hùng” mà Nguyễn Xuân Phước thân yêu của chúng ta hằng mơ ước.

Boston, viết xong vào ngày Phước đi xa, 22 tháng 6, 2015

Trần Trung Đạo